

SOCIAL FACTOR OF CHANGE MANAGEMENT COMPETENCE OF YOUNG LEADERS IN PUBLIC ADMINISTRATION

Arifkhodjayeva Luiza Farkhodovna

Doctoral student of the Academy of Public Administration

<https://doi.org/10.5281/zenodo.13822355>

ARTICLE INFO

Received: 15th September 2024

Accepted: 20th September 2024

Online: 21th September 2024

KEYWORDS

Young leaders, public administration, change management, social factors, leadership, strategic thinking, competencies, innovations.

ABSTRACT

This article analyzes the social factors in the formation of competence of young leaders in public administration. Today, in the conditions of global and national changes, the ability of young leaders to make quick and effective decisions is gaining great importance. The article examines the main social factors affecting the development of management skills of young leaders, including the role of the educational system, social innovations and technologies. At the same time, how to develop competencies of young leaders such as strategic thinking, leadership and flexibility is also considered. The article provides recommendations on conditions necessary for increasing the role of young leaders in public administration and their adaptation to social changes in society.

DAVLAT BOSHQARUVIDA YOSH RAHBARLARNING O'ZGARISHLARNI BOSHQARISH KOMPETINSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING IJTIMOY OMILI

Arifxodjayeva Luiza Farxodovna

Davlat boshqaruvi akademiyasi doktoranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.13822355>

ARTICLE INFO

Received: 15th September 2024

Accepted: 20th September 2024

Online: 21th September 2024

KEYWORDS

Yosh rahbarlar, davlat boshqaruvi, o'zgarishlarni boshqarish, ijtimoiy omillar, liderlik, strategik fikrlash, kompetensiyalar, innovatsiyalar.

ABSTRACT

Mazkur maqolada davlat boshqaruvida yosh rahbarlarning o'zgarishlarni boshqarish kompetensiyasini shakllantirishdagi ijtimoiy omillar tahlil qilinadi. Bugungi kunda global va milliy o'zgarishlar sharoitida yosh rahbarlarning tezkor va samarali qaror qabul qilish qobiliyati katta ahamiyat kasb etmoqda. Maqolada, yosh rahbarlarning boshqaruv qobiliyatlarini rivojlantirishga ta'sir ko'rsatuvchi asosiy ijtimoiy omillar, jumladan, ta'lim tizimi, ijtimoiy innovatsiyalar va texnologiyalarning roli o'rganiladi. Shu bilan birga, yosh rahbarlarning strategik fikrlash, liderlik va moslashuvchanlik kabi

kompetensiyalari qanday shakllantirilishi ham ko'rib chiqiladi. Maqola davlat boshqaruvida yosh rahbarlarning rolini oshirish va ularning jamiyatdagi ijtimoiy o'zgarishlarga moslashishi uchun zarur bo'lgan shart-sharoitlar haqida tavsiyalar beradi.

Kirish:

O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgandan so'ng, siyosiy, ijtimoiy va iqtisodiy sohalarda chuqur islohotlar amalga oshirildi. Ayniqsa, 2017-2021 yillarga mo'ljallangan Harakatlar strategiyasi[1] va keyingi yillarda amalga oshirilgan islohotlar davlat boshqaruvi tizimini yangilashda muhim rol o'ynadi. Ushbu islohotlar doirasida davlat xizmatida professional kadrlarni tayyorlash va yosh rahbarlarning boshqaruv salohiyatini oshirish ustuvor yo'nalishlardan biriga aylandi. "Davlat fuqarolik xizmati to'g'risida"[2]gi qonun va "2022-2026 yillarda Yangi O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasi"da[3] yosh kadrlarni davlat boshqaruvida jalb qilish, ularning o'zgarishlarga moslashuvchanligini oshirish va yangicha fikrlash qobiliyatlarini shakllantirish masalalari alohida e'tibor qaratilmoqda.

Shu munosabat bilan, davlat boshqaruvida yosh rahbarlarning o'zgarishlarni boshqarish kompetensiyasini shakllantirish dolzarb masalaga aylangan. Bu esa davlat va jamiyat oldida turgan muammolarni hal qilishda yosh kadrlarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish va strategik qarorlar qabul qilish qobiliyatini mustahkamlashni talab qiladi.

Adabiyotlar tahlili (sharhi):

Davlat boshqaruvida yosh rahbarlarning o'zgarishlarni boshqarish kompetensiyasini shakllantirish masalasi ko'plab ilmiy adabiyotlarda keng yoritilgan. Bu borada xalqaro va milliy ilmiy tadqiqotlar yosh rahbarlarning kompetensiyalarini rivojlantirishda turli yondashuvlarni taklif qiladi.

Masalan, Bass[4] (1985) va Burns[5] (1978) kabi olimlar rahbarlik va boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirishning *transformatsion liderlik modeli* orqali tahlil qilishadi. Ular yosh rahbarlarni yangilikka ochiq, inspiratsion va moslashuvchan bo'lishi lozimligini ta'kidlaydilar. Ushbu yondashuvlar hozirgi globallashuv jarayonida rahbarlar oldida turgan o'zgarishlarga tezkor moslashish uchun zarur kompetensiyalarni shakllantirishning asosini tashkil etadi.

O'zbekiston sharoitida esa davlat boshqaruvi va kadrlar tayyorlash masalasida Muhammadjonova[7] (2019) va Sobirov[8] (2020) kabi mahalliy tadqiqotchilarning ishlari muhim o'rin tutadi. Ularning ilmiy ishlarida davlat boshqaruvida yosh kadrlarning o'zaro hamkorligi, ta'lim va amaliy tajribaning davlat boshqaruvida integratsiyalashuvi muhim omil sifatida ko'rsatilgan. Xususan, Muhammadjonova o'z tadqiqotida[7] davlat boshqaruvida innovatsion yondashuvlarni joriy etish jarayonida yosh kadrlarning yetakchilik rolini oshirish zarurligini ta'kidlaydi. Sobirov esa yosh rahbarlar o'zgarishlarni boshqarishda qaror qabul qilishning strategik jihatlariga e'tibor qaratish lozimligini qayd etadi.

Shuningdek, Grint[6] (2005) va Yukl[9] (2013) kabi tadqiqotchilar rahbarlikning turli modellari va ularning o'zgarishlarni boshqarishdagi rolini o'rganadilar. Ular rahbarlikning ijtimoiy omillarga ta'sirini chuqur tahlil qilib, rahbarlik kompetensiyalari jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlariga bog'liq ekanligini ta'kidlaydilar. Bu nuqtai nazardan, yosh

rahbarlarning o'zgarishlarni boshqarish qobiliyati faqat individual xususiyatlar emas, balki ularning ijtimoiy muhit bilan o'zaro aloqasi orqali shakllanadi.

Shu bilan birga, milliy qonunchilik va islohotlar doirasida qabul qilingan hujjatlar, jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmonlari va qarorlari, Harakatlar strategiyasi kabi hujjatlar davlat boshqaruv tizimida yosh rahbarlarning rolini oshirishga va ularning kompetensiyalarini rivojlantirishga asosiy huquqiy asos yaratadi. O'zbekiston tajribasida bu jarayonni chuqur o'rganish mahalliy sharoitda yosh rahbarlarning davlat boshqaruvida samarali ishtirokini ta'minlash imkonini beradi.

Yuqorida keltirilgan adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, yosh rahbarlarning o'zgarishlarni boshqarish kompetensiyasini shakllantirishda ijtimoiy omillar, rahbarlik nazariyalari va amaliyotlarning o'zaro bog'liqligi muhim ahamiyatga ega. Bu esa O'zbekistonning davlat boshqaruvi tizimida yoshlarga katta e'tibor qaratilishining ilmiy va amaliy asoslarini mustahkamlaydi.

Munozara:

Davlat boshqaruvida yosh rahbarlarning o'zgarishlarni boshqarish kompetensiyasini shakllantirishda ijtimoiy omillar hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'lib, bu jarayon bir qator omillar va sharoitlar bilan bog'liq. Avvalo, O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar va qabul qilingan qonun hujjatlari davlat boshqaruvi tizimida yosh kadrlarning rolini kuchaytirishga qaratilgan. Biroq, bu jarayonda ko'plab muammolar ham uchraydi, xususan, yosh rahbarlarning strategik fikrlash va o'zgarishlarga moslashuvchanlik qobiliyatini to'laqonli shakllantirish masalasi dolzarb bo'lib qolmoqda.

Bir tomondan, yosh rahbarlar texnologiya va innovatsiyalarni boshqaruv jarayoniga joriy qilishda katta imkoniyatlarga ega bo'lsa, ikkinchi tomondan, ularning tajriba yetishmasligi va an'anaviy boshqaruv uslublariga bo'lgan qaramlik ularni ba'zi holatlarda qiyinchiliklarga olib keladi. O'zgarishlarni boshqarish bo'yicha yetakchi nazariyalar, jumladan, transformatsion liderlik modeli yosh rahbarlar uchun samarali yondashuv sifatida qaralmoqda. Bu model yosh rahbarlarni motivatsiya qilish, jamoani ilhomlantirish va innovatsion yechimlar topishda muhim o'rin tutadi. Shu bilan birga, bu nazariyaning O'zbekiston sharoitiga moslashtirilishi zarur bo'ladi.

Ijtimoiy omillar, xususan, ta'lim tizimi va kadrlar tayyorlash dasturlari yosh rahbarlarning kompetensiyasini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. O'zbekistonda kadrlar tayyorlash tizimi jiddiy o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda, biroq davlat boshqaruviga oid maxsus dasturlarni yangilash va xalqaro tajribani yanada chuqurroq o'rganish kerak. Shuningdek, yosh rahbarlarning o'zgarishlarni boshqarish qobiliyatiga ta'sir ko'rsatuvchi asosiy omillardan biri bu jamiyatdagi ijtimoiy-iqtisodiy sharoit va ularning muhit bilan o'zaro ta'siridir. Yosh rahbarlarning ijtimoiy tarmoqlar va zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish qobiliyatini oshirish, shuningdek, innovatsion qarorlar qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantirish zarur.

Shu o'rinda, yosh rahbarlarning o'zgarishlarni boshqarish kompetensiyasini shakllantirishda davlat va jamiyat hamkorligi muhim ahamiyatga ega. Ijtimoiy omillarni inobatga olgan holda, davlat boshqaruvida yosh rahbarlarning o'rnini oshirish, ularni qo'llab-quvvatlash va ularning rivojlanishi uchun keng imkoniyatlar yaratish kelajakda davlat boshqaruv tizimini yanada samarali qilishga yordam beradi.

Yosh rahbarlarning o'zgarishlarni boshqarish kompetensiyasini shakllantirishda ijtimoiy omillar, ta'lim, texnologiyalar va innovatsiyalar hal qiluvchi omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu bois, yosh rahbarlar o'zlarining strategik qaror qabul qilish, jamoani boshqarish va o'zgarishlarga moslashuvchanlik kabi kompetensiyalarini muntazam ravishda rivojlantirib borishlari zarur. Bu O'zbekistonda davlat boshqaruvi islohotlarining muvaffaqiyati va jamiyatda ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotni ta'minlash uchun muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Natija:

Davlat boshqaruvida yosh rahbarlarning o'zgarishlarni boshqarish kompetensiyasini shakllantirish murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, ijtimoiy omillar bu jarayonning muhim qismidir. O'zbekiston sharoitida olib borilayotgan islohotlar va qabul qilinayotgan qonunlar yosh rahbarlarni davlat boshqaruviga jalb qilish va ularning kompetensiyalarini rivojlantirish uchun mustahkam asos yaratmoqda. Yosh rahbarlar texnologiyalar va innovatsiyalarga tayangan holda tezkor va samarali qarorlar qabul qilish orqali davlat boshqaruviga yangi, zamonaviy yondashuvlarni olib kirishlari mumkin.

Biroq, bu jarayon muvaffaqiyatli bo'lishi uchun yosh rahbarlarning strategik fikrlash, liderlik va moslashuvchanlik kompetensiyalarini shakllantirishda ta'lim tizimi, ijtimoiy-iqtisodiy sharoit va jamiyatdagi boshqa omillarni inobatga olish zarur. Ijtimoiy omillar yosh rahbarlarning boshqaruv qobiliyatlarini shakllantirishda asosiy rol o'ynab, ularga innovatsion yondashuvlarni qo'llash va murakkab o'zgarishlarga moslashishga yordam beradi.

Shunday qilib, davlat boshqaruvida yosh rahbarlarning o'zgarishlarni boshqarish qobiliyatini rivojlantirish kelajakda davlat boshqaruvining samaradorligini oshirish, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotni jadallashtirish va global o'zgarishlarga tezkor moslashish uchun muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, davlat boshqaruvida yosh rahbarlarning o'zgarishlarni boshqarish kompetensiyasini shakllantirish O'zbekiston uchun dolzarb masalalardan biri bo'lib qolmoqda. Mamlakatda amalga oshirilayotgan keng ko'lamlis islohotlar doirasida yosh rahbarlarning strategik qarorlar qabul qilish, innovatsion fikrlash va liderlik qobiliyatlarini rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Ushbu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirishda ta'lim tizimi, ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlar va texnologik imkoniyatlarning integratsiyasi hal qiluvchi ahamiyatga ega. Ijtimoiy omillar yosh rahbarlarning o'zgarishlarga moslashuvchanligini va global tendensiyalarga moslashish qobiliyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Takliflar:

1. *Kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish:* Yosh rahbarlarning kompetensiyasini oshirish uchun maxsus ta'lim dasturlari va treninglar tashkil etilishi zarur. Bu dasturlar zamonaviy texnologiyalar va boshqaruv strategiyalariga asoslangan bo'lishi lozim.
2. *Xalqaro tajriba almashinuvi:* Yosh rahbarlarni xalqaro boshqaruv tajribalariga jalb qilish va chet elda o'qish imkoniyatlarini kengaytirish kerak. Bu ularning global o'zgarishlarni boshqarish bo'yicha ko'nikmalarini oshirishga xizmat qiladi.
3. *Innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash:* Davlat boshqaruvi tizimida yosh rahbarlar tomonidan ishlab chiqilgan innovatsion loyihalar va takliflarni moliyaviy va ma'naviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini yaratish lozim.

4. *Mentorlik dasturlari*: Tajribali rahbarlar va yosh kadrlar o'rtasida mentorlik dasturlarini joriy qilish orqali tajriba almashishni kuchaytirish kerak. Bu yosh rahbarlarning qaror qabul qilishda yanada ishonchli bo'lishiga yordam beradi.

5. *Davlat boshqaruvida texnologiyalardan foydalanish*: Yosh rahbarlarning texnologik savodxonligini oshirish va boshqaruvda raqamli texnologiyalarni samarali qo'llashni targ'ib qilish muhimdir. Bu davlat boshqaruvida samaradorlikni oshiradi.

Bu takliflarni amalga oshirish orqali davlat boshqaruvi tizimida yosh rahbarlarning o'zgarishlarni boshqarish kompetensiyasi yanada rivojlanadi va ular jamiyatda yuz berayotgan o'zgarishlarga tez moslasha oladigan, ilg'or kadrlar sifatida shakllanadi.

References:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Harakatlar strategiyasi" to'g'risida farmoni, (2017-2021).
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Davlat fuqarolik xizmati to'g'risida"gi Qonuni, (2022).
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022-2026 yillarda Yangi O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni, (2022).
4. Bass, B. M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectations*. New York: Free Press.
5. Burns, J. M. (1978). *Leadership*. New York: Harper & Row.
6. Grint, K. (2005). *Leadership: Limits and Possibilities*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
7. Muhammadjonova, G. (2019). Davlat boshqaruvida innovatsion yondashuvlar: yosh kadrlar rolini oshirish. *O'zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi axborotnomasi*, 5(2), 45-56.
8. Sobirov, O. (2020). Yosh rahbarlarning strategik qaror qabul qilishda o'zgarishlarni boshqarish kompetensiyasi. *Ijtimoiy fanlar jurnali*, 3(4), 67-79.
9. Yukl, G. (2013). *Leadership in Organizations* (8th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.